

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an 3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$ an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an 4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Focea bisericească-politică.

Insertiuni

Un șir garmond: o dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr., și de fiecare care publicațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce focea, să se adreseze la redacțiunea și Administrațiunea Unirii în Blăș.

Anul IX.

Blăș 22 Iuliu 1899.

Numărul 29.

Subsidiul de stat al preoților greco-catolici.

Este cunoscut atacul vehement îndreptat de „Magyarország“ în contra în. Prea Sfințitului nostru Mitropolit. La acest atac necualificabil ziarul „Alkotmány“ în nr 166 din 12 Iuliu a. c. publică următoarea înțipinare, căreia îi dăm loc în întreg cuprinsul său, espunându-se în aceea cu totă obiectivitatea adevărată stare a lucrurilor. Ea sună:

Dl. Bartha Miklos în nr din 6 Iuliu a lui „Magyarország“ sub acest titlu (titlul în M. ország e: „Mihályi érsekről“) în un articol de fond scris cu o pasiune estra-ordinară năvălesce asupra arhiepiscopului și mitropolitului de Alba-Iulia și Făgăraș Victor Mihályi, și de o dată îl declară trădătoriu de patrie, spriginitoriul principal al tendințelor irredentistice „inimic al patriei ungare“.

Pentru ce?

Pentru aceea, fiind că Mitropolitul Mihályi în conțelegere cu consistoriul său a remonstrat contra acelei dispozițiuni, după carea consistoriul arhiepiscopesc din Blăș a fost lipsit de acel drept al său, că subsidiul de stat ordinar de 18 mii floreni destinat pentru diecesa de Blăș însuși să-l distribue preoțimeii din păstoria sufletescă așa, după cum s'a practisat neîntrerupt din 1863 până în 1895.

Avut'a consistoriul arhiepiscopesc

de Blăș acest drept? da l-a avut. Majestatea Sa ces. și reg. Apostolică prin rescriptul său de dato 8 August 1863 s'a îndurat preagrațios a dărui din cassa statului spre ajutorarea preoților uniți subsidiul anual așa: „că în fie care diecesă distribuira sumei de ajutor să se facă de cătră capul respectivei diecese în conțelegere cu senatul bisericesc (consistorium).

Ôre în 1896, când guvernul a pretins de la consistoriul mitropolitan, ca de aici în colo să-i susternă spre aprobare consemnarea celor ce au se fia ajutoarăți, nu a trecut peste prea înaltul rescript regesc citat mai sus, nu a lipsit consistoriul arhiepiscopesc de un drept, de care s'a bucurat neconturbat în decurs de 33 ani? La acesta înbare răspundă dl. Bartha Miklos, și mai virtos opiniunea publică nepreocupată. Nu stă așa dară, că pentru dl Mitropolit Mihályi ordinea e vătămăre, ci e vătămăre chiar conturbarea ordinei și încă din partea aceloră, cari ar fi chieamați în locul prim a sustinere și apăra ordinea. Nu e adevărat deci nici aceea, că dl Mitropolit Mihályi „nu dă consemnarea nominală, căci nu suferă controlă“.

Căci bine să ne însemnăm aceea împrejurare: consemnarea celor ce aveau să fie ajutoarăți nu s'a prezentat guvernului până în 1896. În 1896 a avut Mitropolitul Mihályi prima dată ocaziune de a împărți între preoți subsidiul de stat, după ce subsidiul votat pre 1895 a fostu deja oprit pe atunci,

când și-a ocupat dl Mitropolit Mihályi scaunul; de unde în 1896 distribuira s'a întemplat după consemnarea previe prezentată. Cum a putut distribui așa dară dl Mitropolit Mihályi subsidiul de stat la acei preoți, cari „s'au îndatinat a participa în mișcări irredentistice“?

Și la acesta întrebare am dori prețiosul răspuns al dlui Bartha.

Ce a făcut proprie dl Mitropolit Mihályi? Ceea ce i-a fost strictă datorință, și ar fi fost a fie căru prelat conscientios. A pășit pentru drepturile legalmente poședute și neconturbate ale guvernului bisericesc.

A cerut și pretins pentru sine și consistoriul său dreptul de a distribui subsidiul de stat, așa cum l-au avut și deprins dreptul acela antecesorii săi, de care drept numai dînsul a fost lipsit, fără nici o motivare încă în primul an al ocărmuirii sale, și încă din partea unui regim, căruia regimul actual doresce să-i fie chiar opusul, cu deosebire în ceea ce privesce respectarea drepturilor.

Apărarea drepturilor legale înainte dlui Bartha însemnă tradare de patriă? Dără numai partidul independentist are drepturi și numai pe acelea este iertat a le apăra, fără de a fi omul acusat cu tradarea de patriă?

Așa e, înse dl Mitropolit Mihályi „nu suferă controlă“. Dără consistoriul arhiepiscopesc și atunci, când a distribuit însuși subsidiul fără nici o presentare previe a consemnării, încă a

Feuilleton.

Palavre.

de

C

A, palavre!

Dacă așa fi cu pălăria pe cap mi-aș ridica-o, când scriu acest cuvint, drept omaj primului autor al „palavrelor“. Înse — durere — sint cu capul gol — înțeleg, *extrinsece* gol — și ast fel nu-mi pot exprima devotamântul față de autor, de cât cel mult după altă modalitate convențională: prin sculare.

Vă aduceți aminte de epoca de aur a feuilletonelor „Unirii“? Seriea un Argus, un A. un B! — Și națiunea a luat act cu mult respect de scriselile lui A (vezi Enciel. rom. vol. I. pag. 1.) pe cum și de ale lui B (vezi op. cit. vol. I. pag. 339) și la timpul său va lua act și de acum modestul, neînsemnatul c.

Așa-i mersul lumii; după A vine B, după B, C. Bine înțeles C mare și tocmal

de aceea c mic e de parte de a se pune în aceeași categorie cu cel mare, trecuți în catastichul nemuririi.

Palavre!

E așa de superficială notiunea acestui cuvint și totuși nemărginită împărăția lui în mărginita noastră lume pămîntescă. Ni s'a dat graiul, ca să spunem adevărul. Și putem întreba și noi cu Pilat unde-i adevărul? În sciință — ne va răspunde savantul. În sciință? . . . și rînd pe rînd ne trec prin minte ostenelele atâtor creeri aprinși, gândirile atâtor vieți dedicate sciinței, și ridicate apoi la valoare de adevăr scientific, ca mai apoi un alt creer gânditor, cu o simplă schimbare a împrejurărilor să le răstorne pentru tot de una. Ne facem iluzii la sciința noastră de acum și totuși judecând în fond . . . ce scim noi? Cât de puțin scim în comparație cu cât de mult nu scim! Se reduce ast fel sciința la ce? Palavre sint toate spuselile savantului de bună credință, când le lipsește fondul de adevăr obiectiv, palavre mișelesc sint când nici el însuși nu le crede. Atât de puțin scim, și atât de puțin spunem din cele ce scim. Trăim în o lume duplă, o lume internă, lumea convicțiunii noastre

lăuntrice, și o lume esternă, lumea manifestării acestei convicțiunii. Și aceste două lumi sint mai tot de una în contradicție. Palavre . . . viața celor mai mulți omeni e o palavre . . . palavre ale nesciinței și ale sciinței . . . Și dacă ni s'ar da pe patul de mörte o clipă de repaus, un suprem *lucidum intervallum*, prin o privire retrospectivă, esaminând toate fasele vieții noastre am înțelege atunci, că viața noastră a fost în cea mai mare parte o simplă saș complicată palavre. Dar momentele de luciditate sint rari . . . în clipa aceea noi vom fi ocupați cu palavrele celor din jurul nostru, cari ne vor minți și la patul de mörte, făcându-ne să credem, că clipa mörții e de parte . . . că avem să ne facem erăși bine . . . Și noi vom crede acestei minciuni, căci are atâta farmec amăgitor și ne vom pleca și de astă dată în fața ei, în loc să eumpănim lucrul mai cu temei și compătîmind pe cel din jur pentru sfortărea lor mincinosă — de astă dată binevoitoare — să le zicem cu un superior și ultim suris:

Palavre! Palavre!

Am cetit mai alaltăeri la casină mult. Și nu știu cum, nu mai aveam dispoziția de

dat regimului raționiniul tot de una comunicându-i consemnarea sumei distribuite singuraticilor preoți ajutoari și numele acestora, și în decurs de 33 de ani distribuția n'a fost excepționată și consistoriului tot de a una i s'a dat absolutoriul din partea regimului. Cum poate cine va să afirme obiective, că metropolia înainte de acesta subsidiul „l-a dat acelu, căruia a voit, fără nici o restringere ori controlă” și încă „fôrte adese ori acelora, cari au agitat în modul cel mai detestabil în contra patriei lor?”

Dacă ar fi adevărată acusa acesta, atunci înainte de toate nu poate apăsa pe Mitropolitul Mihályi, care tot de a una a distribuit subsidiul de stat după conspectul nominal previe prezentat și aprobat; în rëndul al doilea nu poate apăsa înse nici pe consistoriul arhiepiscopesc, care tot de una și-a primit absolutoriul de la regim, ci cel mult ar pute apăsa pe regim, căci a dat absolutoriul pe lângă o atare modalitate de distribuție.

Ar fi bine a înceta o dată cu continua încordare a tradării de patrie, dacă e vorbă, ca cetățenii din această patriă să ajungă când va la înțelegere. În adevăr e lucru ridicol, că această biătă patriă atâta o fac de vîndare, și tot nu îi se află cumpărătorii. Tradarea de patriă e lucru mare, la aceea se poate dejosii numai un om fără patriă, care nu a simțit nici când iubirea patriei și sinul ei ferbinte de mamă.

Așa e, a fost înse necesar a pretinde și vidimarea solgăbiraelor pe quitanță, de ore ce consistoriul subsidiul „l-a dat cu subtrageri, reținând din competență anumite cote pentru anumite fonduri”.

Acăsta aserțiune înainte de toate e neadeverată. Cel puțin în cât privește consistoriul mitropolitan din Blaș

a mă conforma celor cetite. Între cele scrise și între adevărate stare a lucrurilor mi se părea, că vęd un spaț gol, și mă luaș fiori, când mă gândeam la *horror vacui* Graiul e de parte de adevărul obiectiv, scrisoarea e de parte de graiul, poesia e de parte de scrisoarea . . . și așa mai de parte. Rămâne ast fel tot mai mare distanța dintre teorie și praxă, dintre adevăr și sinamăgire. Gazetele nôste — în special ale nôstre — par a mări din ce în ce această distanță fatală. Și nu e bine a mări distanța aceea nici chiar cu risicul de a alimenta entusiasm în masse — căci în urma urmelor distanța tot distanță rămâne.

Să nu mă leaș înse de piept cu totă lumea găzetărescă. A fost poate numai o părere a mea, și poate ărăși nu a fost, numai părere *

De unde imi vine scepticismul de azi? De unde? Sciu și eu!

. Eram pe drumul de fer doi preoți erau visă vis de mine. Vorbiau despre ajut și despre congruă. Și așa de divergente erau părerile lor, așa de de parte erau una de alta (cu ocazia viitoare am să vă scriu cât de de parte!) ca poesia de prosă, ca entusiasmul de scepticism, ca teoria de praxă

Mă lerte deci, gazetarii noștri, dacă sub impresia acestei discuții, am scris așa, cum scriu. O să-mi trecă și scepticismul acesta momentan, căci toate vin ca să trecă!

afirmăm cu curaj că nu e adevărată și provocăm pe ael preot, căruia îi s'ar fi subtras și numai un cruceriu, să pășescă pe față și numescă acele fonduri scopuri în favorul cărora îi s'ar fi subtras ceva din subsidiul de stat asignat lui. Ii s'a subtras dacă au fost datorii la cutare fond, că adevă au dorit să plătescă din subsidiul de stat, ori că au oferit o parte a subsidiului spre acoperirea ori căru gen de datorie, înse fără scirea, și invoirea și contra dorinței lor, nu s'a subtras din subsidiul nimenui nici un simplu cruceriu. Acesta e adevărul. Desmintă-l, cine poate.

Dară să zicem, că s'au întâmplat subtrageri pentru anumite fonduri. Ore ajută în această vidimarea solgăbiraelor! Căci quitanțele sosesc la ordinariat provădute cu vidimarea solgăbiraescă; deci nu s'ar poté împedeca nici o subtragerere.

Care e, așa dară scopul vidimării solgăbiraelor?

E zădarnică ori ce negare, scopul e fôrte lămurit; e vorbă, să se aducă preoțimea în relațiune de dependență cu auctoritatea politică și să se slăbescă raportul de subordinațiune dintre preoțimea subalternă și guvernul diecesan, adevă slăbirea disciplinei bisericesci. Acăsta nici că se poate alt cum, acest scop e un punct cardinal al liberalismului, a căru dogma este omnipotentă statului.

Acăsta dogmă cardinală a liberalismului e înse condamnată din partea Sfintului Scaun al Romei. Cum se poate și aștepta așa dară de la un prelat catolic, care voesce să rămână fidel bisericii sale, să rămână indiferent față de o atare direcțiune, și să nu-și ridice vócea protestătoare în contra disoluțiunii disciplinei bisericesci?

Atâta și Mitropolitul Mihályi nu a comis nimic mai mult față cu acele dispozițiuni ale regimului, prin cari 1. consistoriul arhiepiscopesc s'a lipsit de un drept deprins de 33 de ani; 2. s'a făcut pendentă distribuția dela aprobarea previă a regimului; 3. preoțimea cu scăderea autorității arhiepiscopesci și a disciplinei eclesiastice s'a făcut atárnătoară de la auctoritățile politice inferioare: a scris regimului și la rugat cu tot respectul, să revóce dispozițiunile vătămătoare și contrare rescriptului regesc din 1863. Și de la cine a cerut revocarea dispozițiunilor vătămătoare?

De la guvernul magiar.

Ast fel stând lucrul, cum a putut ajunge dl Bartha Miklós să mestece politica vieneză în această afacere curat de ocărnuire bisericescă. Dacă și-ar fi permis un atare lucru un jurnalist necopt, trecă; dară nu se poate ierta nici la un cas, ca un publicist așa distins ca Bartha Miklós, din incidentul unei atari cestiuni să rischeze atari afirmări, lipsite de ori ce fundament, față de capul unei bisericii din patriă, cum și-a permis densusul față de Mitropolitul Mihályi și consistoriul din Blaș.

Dl. Bartha poté crede, că în Mitropolitul Mihályi este cel puțin atâta iubire de patrie câtă e în densusul, numai dl Mitropolit Mihályi poftesce drept și dreptate și pentru biserică sa, nu numai pe sama protestanților. Cel puțin noi nu avem cunoștință despre aceea, că dl Bartha Miklós să fi urgitat când va să se vidimeze prin solgăbirac quitanțele preoților reformați, cari se împătărășesc din subsidiu”.

Acăsta e întâmpinarea din „Alkotmány” pe carea pentru obiectivitatea ei și pentru adevăritatea argumintelor ce se aduc într'ênsa, am creșut de bine a o reproduce. De almintrea observăm că cele alalte foi maghiare cari au divulgat atâtea sciri false și tendențioase cu privire la cestiunea subsidiului de stat ignorază cu totul întâmpinarea acăsta „obiectivă”, ceea ce pune în o lumină de tot nefavorabilă iubirea lor de adevăr. Nici chiar dl Bartha Miklós nu răspunde nimica; căci răspundend, dacă e iubitor de adevăr ar trebui să-și recunoscă neesactatea și falsitatea celor înșirate, în vestitul său articol din „Magyarország”.

Dreptul de apelare în limba maternă.

Curia din Budapeta mai în zilele trecute a fost adus o hotărîre în virtutea căreia, cel ce s'ar simți neîndreptătit prin sentința judecătorilor, fiind vorbă de procedura penală, poté apela în limba sa maternă. Credem că nu va fi superflu dacă vom comunica cetitorilor noștri, motivele pe cari s'a basat Curia la aducerea sentinței acesteia și ocașiunea din carea s'a adus hotărîrea acăsta.

Un Némț a fost condamnat din partea judecătoriei. În contra sentinței acesteia, el a făcut recurs la Tabla regescă, dar în limba germână. Tabla regescă, fiind că recursul nu era în limba statului, l-a respins simplaminte. Dar Némțul nu a desperat și a apelat la Curie, carea a adus hotărîrea de mai sus, enunțând tot o dată, că Tabla a comis o iregularitate, când a respins recursul Némțului fiind că acela a fost scris în limba germână.

Motivele de cari a fost condusă Curia în aducerea judecății acesteia se cuprind pe cum ne spune ea însași, în praxa legală existentă cu privire la procedura penală. În conformitate cu praxa acăsta, cel ce se simte neîndreptătit prin sentința judecătorească, se poté folosi de remediile ce i-le prestază legea, fie cu gura fie în scris, de unde urmază, că fiind două ajutoare omul se poté folosi și de primul, și atunci poté recura cu graiul în limba sa maternă. Și dacă poté recura în limba maternă cu graiul, poté s'o facă acăsta și în scris, fără ca să mai recurgă pe la avocat.

Taxele pentru Porțile de fer. Guvernul magiar în 15 l. c. a publicat tariful pentru Porțile de fer.

În virtutea acestui tarif, ori ce corabiă încărcată ori golă, după cum e încărcărea și conținutul, plătesce 20 de pfenigi de fie care mie de chilogrami.

Pentru mărfurile sau animalele viețuitoare imbarcate pe aceste corăbii se plătesc 18 pfenigi după fie care sută de chilogrami.

Există favor pentru pietriș, lemn, cărbuni, ciment, petrolul etc. din cari pentru o sută de chilogrami se plătesc 6 pfenigi.

Corăbiile cu călători plătesc după conținut 50% din taxele de mai sus.

Pentru întreținerea vaselor, cari servesc la remorcare, taxa este de 5 pfenigi de fie care mie de ehilo.

Partea regularizată a Dunării îi împărțită în 2 părți: de la Moldova veche la Orșova sau Vêrciorova și de aci la Turau-Severin.

Nu plătesc taxă vasele de război, pe cum și cele ce servesc la remorcare, când merg în direcția curentului.

Tariful acesta va intra în vigoare cu 1 Septembrie 1899.

Emigrarea Sécuiilor. Mare e indignarea unor ziare magiare asupra cercurilor dirigitate unguresci, că nu se interesează de soarta fraților lor Sécui, ci îi lasă să se prăpădescă înmulțind populațiunea regatului român, ba ce e mai mult romanisându-se dincolo de carpați. Așa la indignarea aceluia le a dat raportul de pe anul trecut al camerei de comerț și industrie din Têrgul-Murêșului. Din raportul acela reiese, că în anul expirat au trecut granița dincolo 67,982 de Sécui. Reîntorcându-se dintre ei 60,575 rezultă, că s'au pierdut 7404.

Pe cum se vede nici chiar „Benjamini”-lor nu le chiar place apa în care înță. Cum le vor plăce deci condițiunile actuale de viațuire celor alalte popore, cari n'au avut fericirea de a fi guguțiți din partea guvernului? Vorba e, că cei nemagiari se pot duce, ba de multe ori sînt mănăși să trecă granița, căei așa nu vor mai face necaz, nu vor mai da de lucru cărmuitorilor zilei, numai Sécuii să rămână. Și dacă nu sînt îndestuliți, li se vor mai concede alte favoruri. Pentru fetele sêcuence s'a făcut deja un apel în lungul și latul țării, ca să fie adăpostite în familiile magiare. Vom vedé de vor rămâne, în țara privilegiilor, ori vor face și ei, pe cum au făcut mulți din părinții lor.

Chirotonirea fostului vicar de la Oradea-mare întru episcop. Duminecă în 16 l. c. a fost chirotonit întru arhieru nou alesul episcop al Aradului Iosif Gódiș. Sâmbătă s'a fost făcut vecernia cea mică, apoi cea mare cu priveghiare în biserica parochială din Sibiu-Cetate. Duminecă dimineața la liturgia, ce s'a început la 9 ore, la care a pontificat Mitropolitul din Sibiu și episcopul din Caransebeș și la care au concelebrat câte un reprezentant din toate dieceșele, după „Sfinte Dumnezeule” s'a îndeplinit actul chirotonirei de episcop după rînduiala prescrișă în biserica grecésă. Nou alesul episcop prin actul acesta a primit și puterea ordului. Se continuă liturgia până în sfârșit. După terminarea sfîntului sacrificiu liturgic, Mitropolitul Mețianu i-a predat de curînd chirotonitul episcop cărja episcopésă cu o mică alocuțiune, la care răspunde episcopul Aradului. Din discursul Ilustrității Sale, constatătoriu mai mult din idei generale, adnotăm următoarele pasage: După ce spune, că cunoșce sarcina grea a episcopatului, promite că va conlucra și dînsul la deplina organizare și mulțămire a tuturor factorilor constitutivi ai bisericii neunite. Spune mai de

parte, că e resolus ca în solidaritate cu ceilalți episcopi români neuniți din patriă să susține cu totă virtutea, cu tot sufletul și cu tot engetul său sarcinile episcopatului. În fine promite, că nu va face alegere de persoane după cum au fost pentru sașii contra dînsului cu ocaziunea alegerii sașii de episcop, atât pentru că episcopii cu deosebire trebuie să imiteze pe Dl Nostru Isus Christos, care s'a rugat pentru cei ce l'au răstignit, cât și din împrejurarea, că alegerile de episcop trebuie să fie libere. Se va vedé dacă promisiunile au fost sincere. După terminarea discursului, noul episcop a primit în reședință pe cei ce au venit să-l feliciteze. A urmat apoi prânzul dat de Mitropolitul din Sibiu în onôrea noii chirotonitului, carele cu trenul de noțtea a și plecat la Oradea-mare, unde va sta până în 1 August, când va fi introdus în diecesa sa prin episcopul Caransebeșului, în calitate de comisariu mitropolitan.

Barémii de s'ar fi schimbat cu demnitatea și țînuta politică.

Revistă politică.

Afaceri interne. Despre parlament ori despre casa magnaților nu putem zice nimica, avându-și vacanțele sale. Ceea ce putem spune e referitoriu la adunările socialistilor și ale Slovacilor. Cei dintăiu voră să țină unele adunări prin provincia, unde să-și spună gravaminele sale. Adunările inșe au fost interzise din partea auctorităților locale. Socialistii nu au cedat, și au conchemat un mare meeting în Budapesta. În convocătoriu, ce l-au adresat soților de principii, zic membrii comitetului central, că dacă ei sînt maltractați, răspinși cu forța, de forță trebuie să se folosescă, ca să-și câștige drepturile. Dacă considerăm lățirea socialismului și aci la noi și cum condițiunile de trai favoriséză propagarea acestei secte politice, putem conchide, că va veni timpul, când va fi greu a regula aceste elemente turbulente.

Slovacii vedénd, că guvernul actual nu le opresce adunările, încă au conchemat mai multe intruniri până acuma vre o 5, în cari au tractat cu deosebire despre legile politice bisericesci, despre cestiuni scolastico-economice și despre revisuirea legii de naționalități.

Un alt eveniment, care ar puté fi de ceva interes este un nou plan de a fortifica nația magiară. E vorba, ca pe la moșiile cele mari, să se introducă datina de a le da în parte în părțile de câte 50 de jugere și pe lângă aceea se vor mai căpeta și recuisitele economice. Póte că vor aduce și aci pe rățăciții de Ciangăi.

Austria. Lucrurile în cealaltă jumătate a monarhiei noastre sînt încă tot incurcate. Cu starea actuală nu sînt îndestuliți nici Nemții nici Cehii. Nu sînt îndestuliți Nemții, căci ei reclamă în continuu supremația germană, nu sînt satisfăcuți Cehii, căci ei pretind formarea Austriei pe base federalistice. Guvernul Thun stă în mijloc, mult inșe nu va mai puté sta, căci va veni Septembrie, va trebui să se conchieme Reichsrathul

ca să se alégă delegațiunile și pe atunci va trebui ca să se fi declarat deja pentru o parte ori cealaltă, căci de a împăca amîndouă, de o cam dată nu e speranță.

Pe cum arată semnele, contele Thun e mai mult pe partea Slavilor. Cu matadorii acestora s'a înțeles în mai multe rînduri, ba a și promis că-și va îndeplini făgăduința, carea consistă în federalismul Austriei. Despre studiarea programului de Rusaliu al Nemților nu se face vorbă.

Referitoriu la pactul încheiat cu Ungaria, conform înțelegerii dintre cele 2 guverne, pactul va fi aprobat și publicat pe baza vestitului §. 14 din constituția.

Franța. În 14 a c. a fost sêrbătorea națională a republicei franceze, aniversarea revoluțiunii din secul trecut. Sêrbările au fost pline de entusiasm, fără ca să se fi produs vre un incident, din partea monarchiștilor ori a royalistilor.

Un eveniment cu care se ocupă întrégă presa francesă, a fară de afacerea Dreyfus, este o faptă a împératului Germaniei. Acesta a fost vizitat pe vaporul frances cadetii de marină al republicei. Din incidentul acesta a fost trimis o telegramă președintelui republicei, în carea după datina sa, laudă și glorifică republică. Se înțelege, că Francezii, ómeni sentimentali au vedut și în faptul acesta o apropiere a Germaniei cătră republica lor. Au fost inșe și de aceea, cari au format o nouă ligă patriotică cu scopul de a ține de parte de Nemții pe connaționali lor, prevédénd, că dacă între aceste două țeri s'ar nasce o óre-și care înțelegere ar trebui să abzică pentru tot de una de planul de a vedé reincorporată Elsația-Lorena.

Sêrbia. S'ar părea incredibil, că pentru un simplu atentat, de și la viața unui fost rege, să se pună la cale atâtea incușiuni, să se facă atâtea arestări, câte s'au făcut și se mai fac încă în Sêrbia. Aci inchisorile sînt pline, tribunalul a nume ales pentru a cerceta causele atentatului lucră în continuu, pe radicalii, cari au reprezentat Sêrbia pe la diferitele curți din Europa, îi rechiamă a casă, amenințându-i la cas de nesupunere, cu confiscarea averilor. Ajunși a casă sînt prinși și deținuți, pe basa, că sînt radicali, pentru că tribunalul statariu, pe cum se spune, a dat de firele unei conjurațiuni estinse, făurite din partea radicalilor. Locuitorii Belgradului, chiar și cei mai nevinovați nu cutéză a eși pe stradele capitalei, de gróza ca să nu fie deținuți.

Faptul e, că starea îi anormală. Unii o esplică ca și când totul ar fi fost pus la cale de însu-și Milan, că el ar fi pus la cale atentatul, ca să póta estirpa radicalii, alții vréu să scie, că întru adevér ar fi vorbă despre o conjurațiune în contra familiei domnitore a cărei rădăcinii se estind și în a fară de țară. Ori cum va fi, atăta e clar, că familia Obrenovică are mulți inimiți,

din toate clasele societății, cari în urma persecuțiunii, ce se descarcă asupra lor și a relațiilor, ce le au cu Slavii din străinătate, ar pute să producă incurcături destul de mari, față de cari ar dispărea simțămintele acelea oficiose de supunere și alipire, cari se manifestază din unele părți ale țării pentru casa domnitore.

Stările acestea excepționale de spionaj și de terorism vor dura până pe la începutul lunii venitoare, când se va începe pertractarea cu cei deținuți.

Belgiu. Situația grea din Belgii nu a încetat de tot, ci are mai mult numai caracterul unui armistițiu. Guvernul, ca să impace partidele din opoziție, proiectul său pentru restringerea dreptului de vot pentru anumite cercuri electorale l-a fost predat unei comisii, ca să-l studieze și să-și facă observările respective emendările. Dar comisiunea nu poate ajunge la înțelegere, de unde va urma sau că guvernul va încerca ca să-și treacă proiectul prin parlament cam în forma aceea, cum și l-a fost făcut el însuși, și atunci vor începe era-și turburările pe stradă, sau se va pleca înaintea opoziției și atunci va fi părăsit din partea catolicilor.

Ca să se înțeleagă restringerea aceea a dreptului electoral de care e vorba, reamintim legile belgiane, cari statorcesc dreptul acesta. După legea electorală creată tot din partea catolicilor în anul 1894, ori ce belgian, care are 25 de ani, are dreptul electoral. Cel ce a împlinit 35 de ani, sint capi de familie și plătesc 5 frcs dare directă, se bucură și de un alt vot suplimentariu. Trei voturi au cei ce posed o casă în valoare de 2000 frcs, ori a frecventat un curs complet de învățămînt superior, chiar și dacă nu sint capi de familie și nu au împlinit 35 ani.

Votul acesta universal și plural a voit să-l restringă guvernul catolic, și fiind că liberalii și socialistii prin restringerea lui se vedeau nimiciți pentru tot de una, au început o luptă pe viață și pe moarte în contra proiectului guvernial.

Correspondințe.

La cestiunea ajutorului de stat.

Poate că se vor afla de aceea, cari vor crede, că după primirea ajutorului de stat din partea superiorității bisericesci, clerul va fi părăsit atitudinea ostilă ce o manifestase până atunci față ajutorul amintit, entuziasmul său s'ar fi stins, principiile sublime le ar fi părăsit, și de la zelul cu care își apăra demnitatea sa, ar fi început să se plece înaintea oficialilor civili, că clerul ar fi dat dovadă despre o mare neconstantă. La concluziunea acésta ar putea ajunge cu atât mai virtos, că glasurile desinteresate, vocile acelea de abnegațiune nu se mai aud prin colonele ziarelor noastre.

Lucrul înse nu stă așa. Preoții cari au fost contrari ajutorului de stat, conferit după modalitatea bine cunoscută, sint contrari și astăzi. Umilirea încă nu a încetat, de aceea nici ei nu și-au schimbat atitudinea. Ei resping și astăzi ajutorul dat în forma aceea umilitore, și pentru ca respingerea să fie mai cu efect, pentru ca procedura să fie uniformă, cer sinodul arhiepiscopesc.

Pentru întărirea celor zise vom publica două din corăspundințele, ce ne-au fost sesit încă mai de mult; dar cari din lipsa de spaț au trebuit să rămână până acum.

Chimitehnicul de câmpie la 28 Iunie 1899.

Onorată Redacțiune!

Cu nimic nu m'am alterat mai mult în 23 April a. e., când am primit scripta Fișpanului comitatului Turda-Arieș în cauza ajutorului de stat; de cât când am citit articolul de fond din Nr. 25 al „Unirei“ în carele am vădit, că Prea bunul nostru Mitropolit și Prea Veneratul Consistor din Blăș sint siliți a ridica de la Perceptorat și a împărți și sub cunoscutele condițiuni umilitore urgisitul adjut de stat. Poziția Escelenței Sale și a Prea V. Consistor pe cum și a întregului cler din Arhiepiscopia noastră este destul de precară. Dar după ce mai marii nostri bisericesci și-au împlinit datorința în această afacere destul de cinstit, rămâne ca și noi preoțimea subalternă să mai facem ce putem, să nu ne indestulim numai cu cât am făcut, ci dacă voim a ajunge la isbândă, trebuie să nu primim la nici un cas, acel adjut în forma cum ni se dă. Căci ce ne poate nouă folosi frumoasa calificatiune, cu care putem sta înaintea lumii, dacă ne vom lăsa ca guvernul țării se ne porțe după plac ca pe nisce păpuși? Cum vom mai pute noi sta cu fruntea ridicată, dacă cu desconsiderarea demnității ierarhice și cu periclitarea celor mai sante și celor mai scumpe drepturi bisericesci, trecând ușor peste demnitatea noastră de preoți români și oameni luminați am primi așa cum ni se dă acel adjut? Ce ne ar folosi toți pașii făcuți până acum și însuflețirea de carea se părea că sintem atât de pătrunși de a scăpa de acest atentat? Nu vedem noi că primind acel adjut, dăm înși-ne arma cea mai abilă în mâna guvernului ca cu aceea să ne potă subjuga, ca pe nisce lași? La noi este voia și acum e timpul cel mai potrivit să arătăm, că sintem demni urmași ale acelor suflete nobile, cari prin abnegațiunea, suferințele și luptele, ce au îndurat, au format, susținut, au apărat și ridicat demnitatea Arhiepiscopiei gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș și sacrele ei instituțiuni. — Acum e timpul și nu trebuie să pierdem din vedere nici un moment, ca să arătăm lumii că dacă moșii și strămoșii nostri, cu puțina lor calificatiune, s'au sciut feri de ispite și au fost mai gata a muri între chinuri, de cât a pierde cât de puțin din drepturile câștigate de primi fondatori; noi cu calificatiune mai superioară încă ne scim face datorita, ca nisce demni strănepoți ai acolora. Ce ar fi ore mai frumos pentru noi, de cât ca se demonstrăm prin fapte că Esceleța Sa și Prea V. Consistor, când a remonstat față de nisce condițiuni atât de umilitore, au vorbit chiar din inima întregului cler?

„În foc se lamuresce aurul“ și în timpuri de ispită demnitatea și caracterul omului

luminat și consciu de chemarea sa. Și după ce numai ființelor nefinsuflețite le este lertat și dat a trăi numai pentru indestulirea pretenșiunilor trupesci; ér omului ca atare nici când nu, ci în rindul prim trebuie se trăească pentru demnitate și onore, ca pentru nisce virtuți ceresci; fără a comite cea mai lașă și condamnabilă faptă, nu ne putem dimitte la primirea aceluși adjut. „Ce va folosi omului de ar dobândi lumea totă și își va perde sufletul său. Sau ce ar da omul în schimb pentru sufletul său?“ ne întreabă Dumnezeuescul Răscumpărător. Să ne întrebăm acum și noi pe noi înși-ne ai cui servitori sintem? Și cine din cei chemați a lua jugul lui Christos și sôrtea apostoliei a lăcomit mai tare la argintul necurat, a fară de Iscarioténul? Să arătăm dar, că nu Prea V. Consistor, nici organul nostru bisericesc „Unirea“ sint cauza, că nu primim ajutorul, după cum îi place ziaristiceii jidanomagiare a crede, ci vătămarea instituțiunilor noastre bisericesci și a demnității preoțesii și omenesci.

„Sus să avem inimile“ încheia organul nostru bisericesc articolul de fond din Nrul suscitât. Ér imediat mai sus zicea: „Dacă scirea noastră se va adeveri în forma, în care am espus-o, atunci cei buni din clerul se nu își pierdă curajul. Ei rămână pe lângă rezoluțiunea lor generosă“ etc. etc. Și acum dacă spre cea mai mare a noastră durere s'ar întâmpla, ca se fie și de cei lași în clerul Arhiepiscopesc, unora ca acolora le pun înainte cuvintele unui bărbat luminat, carele ne spune că: „Preotul e acela, carele chiar dintr'un început a condus pe om de la acestea de jos către ceri, de la stricăciune la nemurire. Aceea a renăscut pe omul cel crud al sensualității și materialismului prin spiritul Evangeliului.“

Ma după ce eu cred tare, că neprimind ajutorul, de o parte am justifica remonstrarea. Prea V. Consistor, ér de alta nu numai, că mai ușor am salva s. biserică de cursele, ce i-se întind, ci chiar și onorea noastră, atât de redusă în ochii contrariilor, trebuie să punem mare pond pe cuvintele „Unirei“ sus se avem inimile. *Eú unul și cu această ocaziune mă declar, că sum mai hotărît a mă lupta cu ori ce lipse de cât să primesc ajutorul, în detrimentul drepturilor noastre bisericesci și a demnității clerului.*

Teodor Hârșan m. p.
paroh gr. cat.

De pe Târnavă mică luna lui Iunie 1899.

Clerul arhiepiscopesc numai târziu s'a fost trezit să Iea poziția în cestiunea ajutorului de stat, și chiar și atunci în multe locuri nu cu destulă bărbăție, cu toate că în o afacere atât de ardețore, întreg clerul arhiepiscopesc în sinode protopopescei extraordinare, fără nici o întârziare, reimprospetându-și solidaritatea trebuia să cêră sus și tare, ca ajutorul de stat, care în urma urmelor tot din al nostru ni se dă, să se fi pus la dispozițiunea Escelenței Sale Dnui Mitropolit și a Prea Veneratului Consistoriului mitropolitan, cari sint cei mai competenți în a judeca vrednicia ori nevrednicia preoților.

Dar dacă acésta nu s'a făcut până acum Onorați frați preoți arhiepiscopesci nu e încă târziu ca să se facă de aci în coio. Noi să ne pregătim ca umăr la umăr, cu puteri unite,

unul pentru toți și toți pentru unul, să afrontăm marele pericol, ce ne amenință. Să cerem ca ajutorul amintit să se împartă de către autoritatea noastră bisericească pe cum a fost datina până în anii din urmă. Și mare ne ar fi mângăerea, când Înalțul Guvern, în o afacere atât de delicată ar proceda după jastele dorințe ale clerului, și nu s'ar lua după tendințele unor șoviniști încăpăținați. Căci atunci am vedea, că Înalțul Guvern nu desconsideră un cler cult, superior multor altor cleruri, că nu desconsideră un cler, care tot de a una când a cerut lipsa și-a jertfit fiul și avutul pentru patriă. Atunci am simți o mare mângăere sufletescă, căci am vedea că Prea Sfinții nostri Arhiepiscopii, cari tot de a una au ținut cu scumpătate la jurământul de fidelitate, ar fi stimați și nu desconsiderați din partea guvernului. Atunci am simți o mare mângăere, căci am vedea că într-o adevăr guvernul e condus de dreptate face dreptate și se îngrijește părintește de ajutorarea preoților români miseri, pe cum zic ziarele guvernamentale. Dreptatea această și îngrijirea părintească, durere, sînt numai pe hîrtie, pentru că Înalțul Guvern zice una și face alta. Ce se vede de acolo că la unii preoți le-a dat prea mult, altora prea puțin și la alții nimica. Nu vrîm să fac asemănări, căci asemănările sînt odioase, atîta înse pot să zică, că cunosc preoți avuți, cari cu copiii nu mai au necaz, căci toți sînt așezați, și au fost împărțaiți nu numai în ast an cu sute de florenți, și cunosc și alții mai calificați, cu copii numeroși, cari au căpătat 30 fl., pe când în realitate ajutorul din firea sa compete celor lipsiți. Aceasta nu s'ar fi întimplat, dacă ajutorul l'ar fi împărțit Prea Veneratul nostru Ordinariat.

Dacă înse pe lângă toate încercările nu se va putea obține rezultatul dorit, eu recer și rog pe toți frații preoți archidieceșani, să ne rugăm lui Dumnezeu, să ne ferescă de o cam dată de mal rău, și nici unul să nu ridicăm nici un greș din ajutorul de stat, și dacă nu e alt modru să ne facem cuitanțele, să le trimitem unde se va recere, dar ajutorul întreg întreguț să-l încredințăm și să-l lăsăm la dispozițiunea și în grija Prea Veneratului Consistoriului. Să o facem această chiar și până la 10 ani, să arătăm acelora, cari fățărăsc atîta durere și îngrijire pentru sărăcia noastră, că de și cel mai mulți sîntem îmbrănciți, și materialmente slabi, dar sîntem spiritualmente tari, — că cu noi este și va fi Dumnezeu, — și nu vom peri fără ajutorul dat — dintr'al nostru — sub condițiunile atîta de deositor și rușinătoare. Și de și mulți numai sîntem în stare — din cauza sărăciei ce ne apasă — să ne crescem pruncii, ca pruncii de preot, să facem din ei oameni de știință, dar îi vom da pe alte cariere, căci și acolo avem lipsă de oameni harnici, cinstiți, folositori patriei și nemulți întreg; să le arătăm că, ca preoți români gr. cat. pentru poporul încredințat păstoririi noastre, scim răbda fîme și ne scim face mucenici, jertfindu-ne în cas de lipsă viața. Așa să facem și așa să ne ajute Dumnezeu.

M. D.

Acestea sînt părerile, acestea sînt convingerile și rezoluțiunile unei părți din preoțimea noastră, chiar și după primirea ajutorului de stat din partea Prea Venera-

tului Consistoriului. Cea alaltă parte, să mai bine zis, întreg clerul așteaptă acum să vadă, cari sînt intențiunile mirenilor în afacerea această. Rîndul preoților de ași da cuvîntul a fost, și mulți dintre ei l'au și dat fie în scris, fie cu fapta. Rămâne, ca să-și dea cuvîntul laicii.

Vom reveni!

Seminariul Vancean de băeți.

1. Părinții, cari voiesc să-și așeze băeții pe an. școl. 1899/1900 în seminariul tinerimii române greco-catolice de la gimnaziul superior gr. cat. din Blăș, prin această sînt avisați, că termenul concursului de primire este 15 August st. n. a. c. Cererile de primire sînt a se adresa Prea Veneratului Consistor Mitropolitan din Blăș, și ce privesc pe băeții, cari în anul școl. trecut, nu au fost elevi ai Seminariului tinerimii, au să fie instruite cu *estras de botez, testimoniu de pe anul școl. trecut și atestat de vaccinare*. În cerere părinții sau îngrijitorii au să-și însemne locuința și poșta ultimă cu acurateță și să declare, că cunosc deplin toate condițiunile și se obligă a le împlini pe toate.

2. Pentru elevii sînt a se plăti: 4 fl. taxă de înscriere, 120 fl. pentru cuartir, vîpt, luminat, încălțit, spălat și în cas de lipsă medic și medicină, 1 fl. taxă de scaldă, 3 fl. taxă pentru întăritul schimburilor (călcatul rufelor), așa dară cu totul 128 fl., la an. Taxa de înscriere, de scaldă și de întăritul schimburilor are să se plătescă totă de o dată cu ocaziunea înscrierii, suma de 120 fl. în 2 respective 4 rate anticipative, ast fel că în 1 Septembrie cu ocaziunea prezentării sînt a se plăti cel puțin 38 fl. respective 35 fl. În cas de 2 rate, rata a 2-a se va plăti în 1 Februar, în cas de 4 rate, rata a 2-a se va plăti în 15 Novembre, rata a 3-a în 1 Februar, rata a 4-a în 15 April. Sumele aceste sînt atît de mici în cât numai primindu-le regulat și anticipative se pôte satisface atîtor trebuințe, câte sînt cu susținerea și îngrijirea elevilor. Alt fel rectorul va fi silit să dimită pe elevii, ai căror părinți sau îngrijitori nu-și vor solvi ratele la timpul său.

3. Elevii vor ave să aducă cu sine:

- 4 perechi de schimburi de pânză sau de giolgiu bune;
- cel puțin 4 batiste;
- 2 perechi de încălțăminte și cel puțin 4 perechi de ciorapi sau de obiele;
- 1 saltea (sac de paie) și 2 lipidee (cearceafuri) de pus pe saltea;
- 2 perini și 4 fețe (de perini);
- 1 țol sau plapomă și 2 lipidee de plapomă;
- 2 lipidee albe de giolgiu pentru coperirea patului (de lână și colorate nu sînt bune, căci nu se pôte ajunge uniformitate);
- 1 cuțit, 1 furcuță, 1 lingură de metal, 1 păhar și cel puțin 3 servete;
- 1 perie de vestminte și 3 pentru încălțăminte;
- 1 cel puțin 3 ștergare și 2 pepteni unul des și unul rar.

4. Elevii vor ave proviziunea întregă și a nume:

- Locuință în sale mari sănătoase, luminoase și provădute cu toate cele de lipsă;
- Vîpt întreg adecă dejun, prînz și cină. La dejun vor ave lapte cald cu pîne, la prînz 2—3 feluri de mîncări, la cină 1—2 feluri. La prînz în zile de dulce va fi supă de carne, carne cu sos și mîncare grosă cu carne, eventual zamă acră cu carne și mîncare grosă cu carne sau friptură cu garnitură, în zile de post supă de legume și mîncare grosă, ori apoi mîncare grosă de legume și mîncări făcute cu brînză, lapte sau ouă. La cină în zile de dulce va fi friptură cu carne, în zile de post mîncări făcute cu lapte, brînză sau ouă.
- Spălatul eventual și întăritul schimburilor;

- Luminatul în timpul recerut;
- Încălțitul în timp de iarnă;
- În cas de lipsă medic, medicină și îngrijirea de lipsă;
- Scaldă caldă în timpul iernii amensurat prescrișelor igienii;

A fară de aceea superioritatea se va îngriji, ca elevii pe lângă controla de lipsă să fie ajutamați în studiere.

5. Părinții în decursul anului școl. să nu trimită la adresa sau la mîna elevilor bani, banii să vină la adresa superiorității, carea se va îngriji să le procure rechizițele de școlă, cărți și cele alalte ce le sînt de lipsă. Asemenea nici mîncări să nu le trimită, căci seminariul îi prevede cu cele de lipsă. *Mîncările, ce părinții cu toate aceste le-ar trimite fiilor săi, se vor împărți între toți elevii, în cas de cantitate mai mică între conscolarii respectivului sau respectivilor elevi.*

Ce privesc vestimintele, superioritatea pentru impedecarea luxului va introduce o uniformă estină și bună, dar pe încetul, fără îngreunarea părinților, așa că fie care elev va purta vestimintele sale de acuma, dar vestminte nouă nu-și vor pute procura de cât de forma și felul celor designate de superioritate. Procurarea se va face sau direct de către părinți sau prin mijlocirea superiorității.

6. Părinții sînt avisați, că pentru eventualele stricăciuni făcute de fiii lor sînt răspundători, și vor ave să le rebonifice. De sine se înțelge, că pentru lucrurile și obiectele, ce se strică prin folosire, fără vina elevilor, nu se va cere nici o desdăunare.

7. Elevii se vor presenta în 1 Sept. st. n. înaintea superiorității seminariale însoțiți de părinții sau îngrijitorii lor, unde acestia vor plăti taxele de lipsă și vor da în samă obiectele și lucrurile elevilor și li se va designa mobilierul destinat spre folosința elevilor.

Blăș în 11 Iuliu 1899.

Emiliu Vică
rector al Seminariului
tinerimii române gr. cat.
studiose.

Noutăți.

Distincțiune. M. On. *Anchidim Candale*, paroch în Borgo-Bistrița, diecesa de Gherla, — a fost numit viceprotopop onorar. Felicitări!

Portretul Măntuitorului. În anul acesta va fi în Geneva o emulație artistică internațională, avînd ca obiect portretul Măntuitorului. Premiul unic de 3000 franci se va da pictorului, care va presenta la concurs cel mai artistic și mai expresiv portret al Măntuitorului. Tabloul premiat rămîne proprietatea autorului, dar comitetul ce dă premiul, își rezervă dreptul de reproducere.

Sfințire de biserică. La 6 August n. se va sfinți biserică gr. cat. din *Hosufalău*, diecesa de Gherla, cu care ocaziune tinerimea din Chior va da o petrecere în favorul bisericii. — Tot la 6 Aug. se va sfinți biserică din nou restaurată din Restolțul deș. în Archidieceșă.

Dar. Dl. *George Pop de Băsești* a dăruit comunei bisericești gr. cat. din *Băița* (Sălagiu) un frumos edificiu dimpreună cu intravilanul aparținător aceluia în valoare de 1500 fl., ca să servescă de școlă, fiind școlă de față amenințată cu închidere din cauza localului necorespundător. Fapta această nobilă se laudă de sine.

Despărțimintul XI al Asociațiunii își va ține adunarea sa generală la 1 Aug. n. în Blăș. Tot atunci se va aranja și o petrecere în folosul despărțimintului.

Gendarmi în Șișești. Pe cum ni-se comunică din isvor competent, în anul acesta din nou au năvălit gendarmii, de astă dată în număr de 40, asupra comunei Șișești la sărbătorea sfinților apostoli Petru și Paul. Poporul a fost impedecat de a participa la cultul divin. Ar fi timpul ca să înceteze o dată această stare de lucruri, ce dăinuesc de patru ani în cîce.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Viața și operele lui Andrei Murășan.

(Continuare.)

Dimpreună cu George Bariț și cu Vasile Grecean, Andrei Murășan puse tinereii școlii românești temelii solide și mult promițătoare. Deși cu tot dreptul regretară brașovenii, când Andrei Murășan părăsi școala acésta. Asemenea regretă și el. „Cu părere de rău trebuie, să vă părăsesc școala — zise comercianților români la despărțire — înse tot de una v'am iubit și vă voi iubi!“¹⁾

El dimisioneză la 1840 și trece profesor la gimnasiul rom. cat. de acolo, unde a fost angajat prin mijlocirea vărului său, Iacob Murășan, care a fost primul profesor la acel gimnasiu.

De o dată cu trecerea sa la gimnasiul numit, Andrei Murășan ajunge în condițiuni materiale destul de favorabile.

Ca profesor pe la început avea un salariu anual de 168 fl., pe cum și vipt, cuartir și lemne de la plebanul-abate. Mai târziu înse primi întreg salariul în bani gata, cari la oaltă făceau 300 fl.²⁾

A fără de salariul său profesoral mai avea un câștig anual de 300 fl., pentru colaborare la Gazeta Transilvaniei și la Fôea pentru minte, inimă și literatură, la care el lucra încă de prin 1839.³⁾

Salariul de profesor și honorarul de colaborator la numitele foi, pe acel timp când în Brașov totul era ieftin,⁴⁾ asigurau lui Murășan o viață liniștită și fără lipse, așa că acum se putea eugeta chiar și la întemeierea familiei.

Cu gândul acesta se ocupa mai ales de când umbla la casa lui Vasile Grecean. Acest harnic și zelos preot, cunoscut pentru pietatea și pentru bunătatea inimii sale, nu mult după dimisionarea lui Murășan, fu lovit de apoplexie, și prin acésta deveni neapt pentru lucru. Împrejurarea acésta făcu pe Murășan, ca să umble tot mai des în casa lui Grecean, ca să-i îndeplinească unele agende de cancelarie. Cea mai mică fică a lui Grecean, Susana, pe acest timp era ca o flôre involtă; era o tină copilă de 16 ani, când visurile sînt mai dulci și viața e mai plăcută. Cu fața sa brunetă rumenă, cu ochii săi ageri schinteitori și părul său negru, cu armonia perfectă a frumșetii sale fizice și intelectuale, cu rara sa bunătate de inimă și cu întregă naivitatea tinereții îl răpi de tot pe Murășan, care acum o singură dorință avea, de a o pute câștiga și-și de fiitoare soție.

Și visul i-s'a realizat în 27 August 1842, când conduse pe Susana la altar și încheiă cu dînsa o căsătorie fericită, care a durat 21 de ani.

¹⁾ Comunicat de vèduva poetului.

²⁾ Fr. Vargyasi: A brassói róm. kath. főgymnasium története. A brassói róm. kath. főgymn. értesítője, 1895—6. Brașov 1896 pag. 63—64.

³⁾ Comunicat de vèduva poetului.

⁴⁾ Veđi Fr. Vargyasi op. cit. pag. 64—65 Not.

Din căsătoria acésta s'a născut opt copii: Leontina, George, Leontina, Victor, Susana, Victor, Andrei și Eleonora. Toți muriră încă de mic, a fără de George și Eleonora, cari îi supra-viețuiră.¹⁾

Și acum, după ce am vèđut pe Andrei Murășan, cum întemeiază familie, să reluăm éra firul activității sale și să-l vedem mai de aproape în calitatea sa de profesor.

Mai sus amintirăm, că la 1840 Andrei Murășan trecu profesor la gimnasiul rom. cat. din Brașov. Acest gimnasiu pe la început avea trei stâlpi tari și măreți, pe directorul Antoniu Kovács și pe profesorii Iacob Murășan și Andrei Murășan, cari întimpinau cu curaj și bărbăție toate obstaculele grele și serioase: pe umerii celui dintâiu s'a ridicat, ér pe ai acestora s'a susținut.²⁾

Rèul cel mai mare, cu care trebuia, să se lupte noul gimnasiu, era lipsa de mijloce. Venitele de pleban-abate ale directorului Antoniu Kovács, colectările acestuia de la parochieni și de la persoane străine distinse, erau prea mici, ca să pótă acoperi toate trebuințele. Cu toate aceste gimnasiul se completează succesive în fie care an. În cele cinci clase (principia, grammatica, syntaxis, rhetorica, poësis) funcționau relativ foarte puțini profesori, și chiar și din aceștia unii, ca Nicolae Eismann, Samuil Szelle, Ladislau Pap, Iosif László, din cauza salariului mic, propuneau la institut, cum s'ar zice, numai de azi pe mâne. „Dintre aplicați — zice Fr. Vargyasi — Iacob Murășan și vèrul său, Andrei Murășan, au rămas credincioși institutului Mult timp pe umerii acestor doi bărbați se învîrte totă greutatea instrucțiunii, cu toate că greutatea acésta nu a putut fi mică la un institut, ce se afla în stadiul începutului și era întru toate avisat la sine.“³⁾

Étă, rolul, ce l-a avut Andrei Murășan la gimnasiul rom. cat. din Brașov dimpreună cu vèrul său, Iacob Murășan! Pagine de laudă sînt aceste în biografia poetului nostru; pagine de laudă obiectivă dictată de purul adevăr depus în arhivul gimnasiului, pe care l-a servit; pagine de laudă, care revarsă lumină clară asupra caracterului și a vocațiunii sale de profesor. Da, aceste sînt trăsăturile prudenței, a perseveranței, a caracterului model, la vederea cărora s'ar fi putut aștepta cu drept cuvînt de la Francisc Vargyasi, ca în Istoricul gimnasiului să sacrifice pagine întregi acestui ilustru profesor, și să nu-l amintescă numai în fuga condeiului.

Ca profesor Andrei Murășan peste tot s'a distins mult, el se bucura tot de una de încrederea superiorilor și de iubirea și atragerea elevilor, căci — pe cum scrie Gazeta Transilvaniei — el și pe acest teren dovedea o rară capacitate.⁴⁾

¹⁾ George, după terminarea studiilor gimnasiale în Blag, a ascultat științele iuridice la academia din Sibiu, după aceea ajunse procuror în Bucuresci, dar nu peste mult muri în flôrea vieții — Eleonora încă muri de tină, abia după trei ani de căsătorie cu Demetriu Blaga, preot gr. or. în Beba-Veche din comitatul Torontal.

²⁾ Veđi Fr. Vargyasi op. cit.

³⁾ Fr. Vargyasi op. cit. pag. 6.

⁴⁾ Gazeta Transilvaniei; 1863 Nr. 101.

Murășan n'a fost un simplu profesor, cum sînt cei mai mulți, ci în sensul nobil al cuvîntului a fost un pedagog, care în tot decursul profesurii sale a observat sufletul elevilor săi, pe cari nu numai l-a instruat, ci tot o dată l-a și studiat și studiându-l l-a crescut. Profesorul bun și zelos și pedagogul consciențios era vèrsat și în literatura pedagogică străină, cu care bucuros și cu plăcere s'a ocupat în ôrele sale libere. Tòte aceste le dovedesce evident cartea sa: Icoana creșterii rele.

Carierea sa de profesor duréză până la 1849. De la 1850 în còce îl vedem lucrând ca translator la cancelăria guvernului cesarogesc din Sibiu, în care calitate fu denumit în urma susținerii concursului.

La primirea acestui post, după cum el însuși spune, l-au constrîns împrejurările, ca să se asigure ceva mai bine pentru viitor atât în privința persoanei sale, cât și a familiei, și ca să nu fie constrîns a trăi din promisiuni, „cari mai că nu se împlinesc nicî o dată.“

Vrînd a caracteriza pe translatorul și concipistul din Sibiu, vom spune, că Murășan își împlinia oficiul cu acurateță, era prompt, harnic și punctuos în toate afacerile oficiului său, de și avea „două slujbe pentru o plată“. Vom spune apoi, că era bunătatea întrupată față de orî cine, ajuta pe cei necăjiți și asupriți, da îndrumări celor cu procesele pierdute, conducea și sfătua tinereimea academică română, carea nicî nu întrelăsa o singură ocaziune, ca să nu-și manifesteze simțimentele sale de profundă stimă și iubire față de el. „Martore sînt arhivele guvernului cesarogesc; martore suspinele multor foști asupriți și de el ajutați; martore junimea studiosă, carea o conducea cu sfatul și cu ajutorul său.“¹⁾

În funcțiunea acésta de translator și concipist, omorîtore de spirit, stete el, omul cel mai simțitor, 11 ani cu modestul salariu de 840 fl. Aici începe mai cu samă starea sa tristă. „Poetul blând și fraged de la natură a trebuit — zice Iosif Vulcan — să împlinescă lucrurile cele mai seci, — el, care ardea pentru libertate și naționalitate, a trebuit să traducă ordinațiunile și legile cele mai sgrumătore de libertate și naționalitate ale guvernului absolutistic.“²⁾

La împrejurările aceste triste se mai adauge încă și suspiciunea din partea mai multora, cari pe cum față de alții, așa și față de el se răciră din cauza, că avea funcțiune de la guvern. Atunci se rupseră legăturile de amicitie între el și George Bariț și se ridicase între ei păretele, care îl despărți până la mórte.³⁾

Prof. Ioan Raț.

(Va urma.)

¹⁾ Gazeta Transilvaniei; 1863 Nr. 101.

²⁾ Ios. Vulcan: Panteonul Român; pag. 14.

³⁾ Veđi Transilvania; 1877 Nr. 42.

Amalrich regele Ierusalimului și cei doi peregrini.

(Narațiune istorică).

(Continuare.)

Capitolul IX.

Peregrinii scapă pe Nureddin din gura morții.

Pe calea, ce duce de la Cahiro în sus pe riū, venia un biet turc purtând pe spate o grea povară. Povara, ce ducea îl sili să se oprască și s'o arunce jos. „Cum s'o mai pot țiri trei zeci de miluri?“ își zise sermanul. „Mi e témă, că n'o să ajung să vęd pe bętrănul meu tată și pe mama, care e orbă.“

Bernhard găsindu-l în cale, își opresce calul și intrăbă pe turc, că de ce e așa de trist. Turcul îi răspunde: „Di meu! când au intrat dușmanii în țară mi-am dus părinții într'un loc sigur, și acum m'am reîntors ca să duc cu mine ce biata am avut prin casă. Dar durere atâta e tot ce ni-a mai rămas. Ași vré cu tot prețul ca acestea să le duc la părinții mei, fiind că țin mult la ele; dar puterile nu mă ajută.“

„Nu fi supărat, am să-ți ajut,“ zise cavalerul. „Eta calul meu, ți-l dăruiesc ție, eū și așa n'am să-l mai incalec.“ Zicënd acestea se dă jos de pe cal, îl ajută pe turc să se suie pe cal, apoi întindëndu-i povora plecă mai de parte. Turcul mulțămît de daravera ce făcuse îl petrecu cu ochii mirându-se.

Bernhard de Zollingen își continuă calea vesel; în urmă ajunge la pustnicul Kuncz, care s'a bucurat fôrte tare, când și-a revędut prietinul din copilărie. În dată îi așternu masa și-i imbiă cu bucatele, ce le avea, rugându-l să rămână la dînsul și să petrecă împreună. Bernhard îi spune, că tocmai cu gândul acela a venit la dînsul, fiind că s'a săturat de viața rășboinică și e dornic de liniște. Kuncz bătu în palmi de bucurie și se înveseli ca un copil. „Chiar bine,“ zise dînsul, „locuința mea e tocmai pentru doi. Am să te înveț și pe tine vindecarea cu buruienii, și modul cum să tractezi cu bolnavii.“ Bernhard îi răspunde: „A vindeca pe cei bolnavi și a ajuta pe cei nenorociți este o ocupațiune nobilă, părerea mea inse este, că sinjba acęsta o putem deprinde tot așa de bine în patria noastră ca și între străini. Ôre nu e lucru curios, ca noi să purtăm grijă de Egipteni, ér pe frații din patria noastră să-l lăsăm în grija Domnului? Ambii avem castele mari, agrii estinși și păduri fără margini, tóte pline cu miș de ómeni, espuși la multe bóle și primejdii. Acestora să le fim noi de ajutor și atunci vom face o faptă plăcută înaintea lui Dumnezeu.“

După un restimp Kuncz replică la vorbele lui Bernhard: „Eū aveam de gând, ca fiind de parte de casă și de patriă, să mă dedic cu totul binelui public; dar trebuie să-ți mărturisesc că puțină mângâiere am găsit în coliba acęsta; icóna dulcei mele patrii imi suride în vis, sînt gata să merg cu tine în patriă!“ Dar Bernhard era îngrijat, că nu vor avé cu ce să męrgă, fiind că el credea că și prietinul său nu are nimica.

Kuncz scoborëndu-se în peșteră se reîntorce în dată cu o pungă mare plină de galbini. „Prietine,“ zise dînsul, „ca ostaș am câștigat mulți bani; din cari o parte i-am dat sęracilor, ér pe acestia i-am reținut. Eū cred că ni-ar fi de ajuns ca să ne facem haine de peregrini și să ne putem adăposti peste nópte.“

Bernhard desbracă numai de cât pavaza nęgră cu crucea roșie și le puse la locul lor, ér coiful și armele le acată în apropiere, apoi imbarcându-se pe o luntre plecă la Kahiro, unde un croitor creștin le-a gătit vesminte de peregrini. De la sultanul Șaver, căruia îi descoperise planul, au primit o scrisóre prin care ordonéză ori căruí Egipten ca să-i apere și să le dea tot sprijinul în cas de nevoie. Provęduți cu tóte, între cantece și rugăciuni își luară calea înainte. La granița dintre Egipt și Palestina au dat de regele Amalrich. Acesta a încercat totul să-i înduplece ca să vină cu dînsul la Ierusalim, dar tóte au fost zădarnice.

Înainte de a părăsi țara sfintă, s'au hotărît să cerceteze încă o dată locurile unde a petrecut Mântuitorul anii copilăriei și ai bărbăției. După aceea se îndreptară spre nord și ajunseră la lacul Genesareth. Creștinii de prin jur le sfătuiră, să nu męrgă mai de parte, fiind că Nureddin cel sęlbatic a năvălit în țară și a impresurat fortăreța de pe muntele Genesareth. Dar dînsii în credința că fiind ómeni paćnicii nu are să le facă nime nimic — își vędură de cale. În ziua următoare suindu-se pe munte vędură înaintea lor fortăreța cu murei înalți și pe ostașii lui Nureddin gata de asalt.

Bernhard întorcëndu-se spre Kuncz îi zice: „Am făcut rēu, că nu am ascultat de vorbele creștinilor. De pun păgânii mâna pe noi atunci sîntem perduți fără milă. Ar fi bine să o luăm pe altă cale până ce nu ne observă.“ Ei se strecurară lute în tufișul, ce acoperia cóma muntelui; dar turcii i-au vędut și în dată au devenit suspecti. O duzină de musulmani cu turbane roșii îi luară la gonă. Cei doi peregrini steteră pe loc. Dęnsii nu voiau să fie socotiți de lași.

Ajungëndu-i turcii i-au prins și i-au dus cu dînsii. Cam de o pușcătură de la fortăreță ședea pe un covor înfricoșatul Nureddin, și aștepta să vadă pe cei prinși. Privirea lui era cruntă. Kuncz, care nu l-a vędut până acum, dar auđise atâtea despre vitejia și sęlbătăciile lui, l-a męsurat cu privirea din cap până în tălpi. Dînsul purta o barbă roșie lungă până la genunchi. Avea frunte deschisă și lată, nasul încovoiat, ér buzele umflate. Tótă înfățișarea lui și mai ales ochii îl presentaū ca pe un despot, care nu cunoșce milă ori crutare. Pe cap purta un turban cucuiat, tivit cu mărgele și petrii scumpe. Gășul lui puternic era desvęlit, ér pe trup avea o manta albă aruncată în crețe; de desubtul acesteia avea un vesmint prestriș încins cu o curea, în care erau înfipte vre o 6 pumnale cu mănunchi de os de elefant presărat cu petrii scumpe.

Când au sosit cu peregrinii încrętënd din frunte tutrebă pe soldați: „Ce-mi aduceți?“ Unul dintre turci îi răspunde: „Î-am întâlnit pe calea ce duce la fortăreță; negreșit voiau să ducă veste de la frații lor din fortăreță.“

„Așa dar dumnilor sînt spioni!“ ręspunse Nureddin. „Am să-i tractez ca pe spioni, acum duceți-i la o parte, nu avem timp să ne ocupăm cu ei!“

Kuncz îi replică: „Stăpâne, noi nu sîntem spioni, ci nisce cucernicii peregrini, cari am cercetat sîntele locuri și acum ne reîntorcem spre casă.“ „Se póte,“ zise dînsul, „dar și ca peregrini sînteți vrednici de mórte. Pentru ce nu rămâneți în țara voastră? Veniți la noi ca să furați și să deprădați, a fără cu ei!“

Ast fel au fost duși de o parte și au fost legați cu funea de un arbor. Nu mult după aceea se începe asaltul. Săgețile sburaū până la dînsii. Sgomotul creșcea din ce în ce. Nureddin era fără astemper sbiera și înjura de se cutremura pămîntul. Creștinii din fortăreță se aperaū cu bravură, dar păgânii erau de tot mulți, dacă cădea unul în locul lui erau doi, trei.

Cei doi peregrini se puseră în genunchi își ridicară mâinile spre cer și începură să se róge pentru mântuirea fraților. Vędëndu-i Nureddin veni la dînsii și îi intrăbă că ce fac.

Bernhard îi răspunde, că se rógă lui Dumnezeu ca să-i scape pe creștinii din mâinile lui Nureddin. Atunci dînsul turburat strigă: „Voi cănilor vę rugați în detrimentul meu. Singur faptul acesta e vrednic de mórte, dar Dumnezeuul nostru este neputincios și nu póte sta față cu Allah. E o prostie, ceea ce faceți voi. Vę demând să încetați cu ruga!“ Peregrinii își lăsară mâinile în jos, dar în inima lor nu încetară a se ruga. În timpul acesta făcëndu-se nópte lupta s'a întrerupt. Nureddin s'a retras în cortul său ér ostașii s'au culcat pe unde au putut.

Într'aceea Bernhard îi șoptii prietinului său: „Acuma dorm cu toți, pe noi nu ne pázesc nime. Legăturile nóstre se pot deface ușor și ast fel putem scăpa.“ „Ei bine, ręspunse Kuncz, dar să-ți spun și eū ceva: turnul de asediū este așa aprópe de mur în cât cu ajutorul podului putem să ne urcăm în fortăreță. Turcii cari sînt puși de pază și-au uitat de datorința și dorm în depărtare. Ce bine ar fi dacă am puté ajunge în fortăreță să le spunem creștinilor: Dușmanii vostri dorm, pe ei!“

Bernhard acceptéză planul prietinului. Ei se deslegară fără nici o greutate, apoi se tãriră pe mâni și picioare aprópe de turn. Aici se aude vorbind. „Trebuie să-l omorim încă în nóptea acęsta!“ „Nu acuma,“ ręspunse o altă voce, „mai bine să așteptăm ziua. Dacă îl putem nimeri cu vre-o săgétă în decursul luptei, atunci nu ne pot prinde, fiind că toți vor crede, că creștinii l-au lovit.“ „Lasă-te cu planurile tale“ îl reflectă primul. „El trebuie să móră în nóptea acęsta, pentru aceea mi-am ascuțit pumnalul și le-am pus tóte la cale. Ce scim noi, că ce va fi mâne?“ Cel ce făcea obiecțiuni fiind mai timid zise: „Îți mărturisesc pe Allah, că imi pare rēu de Nureddin, fiind că e vítéz, și mi-se pare a fi un lucru prea ordinar ca un eroi să fie omorît în un mod atât de mișelesc!“

Prietinul său îi declară categorice, că în nóptea aceea peste o óră trebuie să-și ducă planul în îndeplinire.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

Anuarul XXXV. al gimnasiului mare public român de religiuina gr. ort. din Braşov, al şcolii reale şi al şcolilor centrale primare pe al 49-lea an şcolar 1898—99 publicat de Virgil Oniţiu, director. Ca şi de altă dată anuarul cuprinde şi acum unele lucrări tractate în conferenţele pedagogice ale corpului profesoral. Aşa: „Despre jocurile de băieţi”, „Chestiunea locului de patinat pentru şcolari” amândouă de prof. Petru Roşca — apoi recenziunea asupra *Gramaticii române* de Petran, — asupra *Geografiei* de Grigoriţă şi asupra *Teoriei dramei* de Dr. Blaga. La urmă e planul de învăţământ pentru limba maghiară. La adause e necrologul, auto-biografia, portretul şi discursul funebru rostit la mărtea prof. *Dr. Vasile Glodariu*. Urmază raportul despre „masa studenţilor”, de care am luat notiţă altă dată. Din datele şcolare însemnăm, că la gimnasiu au fost 13, la reale 6 şi la cele centrale 17 profesori pe lângă aceştia încă 5 prof. secundari şi ajutători. Pentru a ajuta învăţământul s'au instituit 10 biblioteci de clase, cari s'au dovedit de un mijloc foarte practic şi folositor. Din fondurile administrate de corpurile profesionale, remarcăm fondul mesei studenţilor de fl. 3412.56 cr., fondul pentru ajutorarea studenţilor bolnavi de fl. 3145.27 cr. Stipendiaţi au fost 28 şcolari; în internatul Cristurian au fost întreţinuţi gratuit 4 şi în internatul Jonecioviei 3. Dintre actele mai însemnate date de autorităţile şcolare merită atenţiune deciziunea adusă în chestiunea cunartalului funerar, ca adevărată familie unui profesor ordinar decedat îi compete salarul şi banii de cuartir pe 3 luni, în lipsa familiei eforia şcolară va îngriji de înmormântare. — ér familiei unui profesor ori suplent îi se vor plăti 100 fl. Tot aci aflăm, că şi profesorii şcolilor de la Braşov sufer din cauza insuficienţei salarelor. Din datele statistice aflăm că a frecventat şcolile din Braşov 1277 băieţi şi băiete, din aceştia 335 la gimnas, 113 la reale şi cei alalţi la comerciale şi cele alalte şcoli. Din aceştia 448, au fost la gimnas 26, la reale 6 gr. cat., străini au fost 3 slovaci în gimnas, au avut notă rea 125.

În legătură ţinem să pomenim şi de *Anuarul şcolii comerciale super.* publicat de *Ars. Vlaicu*. La aceste şcoli au fost aplicaţi 10 prof. elevi au fost 88, toţi români, dintre cari 12 gr. cat. Privind peste clasificatiunea singuraticelor clase, am constatat, că din aceşti puţin gr. cat. în cl. I. şi II. 7 au avut nesuficient şi numai 1 bine, în cl. III. nu e însemnată religia. La tot cazul o apariţiune destul de simptomatică. Mai însemnăm, că şcola dispune de o colecţiune merceologică—technologică constătătoare din 250 probe şi mustre, în an. scol. 1898/9 s'au înmulţit cu articiii de aproape 300 fl.

Drepturile, datorinţele şi responsabilitatea membrilor de direcţiune, trad. de *Const. Popp*, pag. 186, preţul 3 cor. Treptat cu avîntul ce-l ieau la noi afacerile financiare şi comerciale se impune de sine şi înmulţirea productelor literari, cari să se ocupe cu sciinţele acestea. Un frumos început a făcut „Albina” ajutând publicarea cărţilor de cuprinsul acesta. Lucrarea de faţă încă are de a-şi mulţami apariţiunea sa bunătăţii direcţiunii aceluia-şi instituit. Şi o şi merită. A fost foarte de lipsă să se scie clar drepturile direcţiunii, datorinţele şi responsabilitatea împreună cu acest oficiu. Nu-i vorba, omenii s'au datat a privi în membrii de direcţiune a cutărei întreprinderi un bogat isvor de venit, împreună cu prea puţină ostenelă. S'au înşelat. Şi ca dovadă ne servesc apariţiunile triste, ce se ivesc la unele din instituţiunile noastre economice. Cei ce n'au cunoscut legislaţiunea ungară

relativă la membrii de direcţiune grăbescă a-şi procura cartea acesta carea îi va lumina pe deplin. Am dori ca dl Popp să ne potă da în curînd şi partea II. relativă la datorinţele comitetului de supraveghere.

Anuarul II al societăţii pentru crearea unui fond de teatru român pe anul 1898—99. Societatea acesta care după cum am pomenit îşi va ţine zilele viitoare adunarea sa generală face meret paşi spre progres, de şi scopul ei e mai ideal de cât al Asociaţiunii. Anuarul acesta conţine cuvîntul de deschidere al adunării de la Haţeg, disertaţia dlui Puşcariu, apoi un preţios studiu al dlui secretar Vas. Goldiş despre „mişcarea teatrală la noi în anul 1898,” care termină în a concludere, că „poporul român se interesează de arta teatrală, care pare a fi la dînsul o necesitate culturală.” Urmază biografiile cu portret a membrilor fundatori: Dr. Alesandru de Mocsonyi, Iosif Vulcan, Dr. Ioan Vancea, Miron Romanul, Ioan Popasu, Antoniu Mocsonyi, Ioan Meţianu, Nicolae Popea, Timoteu Cipariu, Vincentiu Babeş, Ioan Papiu şi Dr. Aurel Maniu. O lucrare la tot cazul preţioasă şi plină de recunoscinţă. Credem, că ar fi fost mai nimerit, dacă se începea publicarea cu membrii morţi deja şi numai după aceea cu cei vii. După biografiile acestea urmază actele adunării de la Haţeg, vocile de presă asupra acestei adunări şi conspectul membrilor. Observăm, că nu pricepem rostul vocilor de presă când acele nu cuprind de cât raporte asupra adunării. Înţelegem apreiţiunea adunării făcută de mai multe foi, dar publicarea aproape a aceluia-şi raport de 2—3 ori nu o înţelegem.

Posta Redacţiunii. *Delagheja* pe numărul venitoriu. *I. P. R.* în *R.* se va vedé.

Editor şi redactor răspundător:
Dr Vasile Suci.

Fabrica

de
Cement-Portland din Braşov
recomandă fabricatul său de

„Cement-Portland”

garantând pentru calitatea cea mai bună.

Se află de vindare cu preţul cel mai ieftin la

„Consum”
societate comercială pe acţii Blaş.

Nr. 3377—1899.

(33) 1—2

Publicare de concurs.

Din fundatiunea fericitului Mitropolit Dr. Ioan Vancea numită „Seminariul junimii române greco-catolice studioase în Blaş” au devenit vacante 2 stipendii folosite de gimnastiile absolui Eugeniu Pécuarariu şi Gavril Branea. Pentru conferirea acestora se escrie concurs sub următoarele condiţiuni:

1. Stipendiile sînt de câte 100 fl. v. a., se compută în cuota de întreţinere în „Seminariul junimii” a respectivului alumn (Lit. fund. §. 3.);

2. La stipendiile acestea pot concurge tinerii studiosi în gimnasiul din Blaş, născuţi din părinţi credincioşi ai Archidiecesei gr. catolice de Alba-Iulia şi Făgăraş, sau de origine consăngeni sau afini ai fundatorului, chiar şi dacă aceştia ar fi domiciliati airea, dar fii lor vor studia în Blaş” (Lit. fund. §. 1)

3. Consăngenii fundatorului au preferinţă, apoi caeteris paribus fii de preoţi archidieceşani, — „cari înse vor fi mai buni. între toţi. se vor primi, chiar şi dacă ar fi fii credincioşilor din clasa cea mai de jos” (Lit. fun. §. 5);

4. De ore ce din stipendiile acestea se pot împărtaşi numai alumnii de ai „seminariului junimii”, urmază de sine, că acel tiner care din cause sanitare, ori pentru defecte constatate cu ocaziunea visitării medicale, carea se face la începutul anului şcolastic, nu va fi primit în „seminariul junimii”, acela nu se va pute bucura de stipendiū.

5. Concursurile se vor instrui cu carte de botez, testimoniu şcolastic şi eventual şi cu atestat de consăngenitate.

6. Concursurile trebuie să între la acest Consistor cel mult până în 12 August n. 1899.

Blaş, din şedinţa consistorială ținută la 8 Iuliu 1899.

Victor Mihályi

Archiepiscop şi Mitropolit de
Alba Iulia şi Făgăraş.

157 v. szám
1899.

(34) 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhirrre teszi, hogy a gyulafehérvári kir. törvényszék 1899. évi 3019. sz. végzése folytán Dr Maniu Gyula ügyvéd által képviselt Patria takarékpénztár felperes részére Klärmann Gyula és társa alperesek ellen 72 frt — kr. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 666 frt — krra becsült ingóságokra a hosszuaszói kir. járásbíróóság 69/2—1899. sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, a mennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, Hosszuaszón a községi iroda előtt leendő megtartása határidőül 1899 évi Julius hó 28-ik napján délelőtt 9 órája kitűztetik, a mikor a bíróság lefoglalt Klärmann Gyulánál: Peronospora fecskendők, Victor Edénél: 8 drb malacz a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételarából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelenségeket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttírel írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Hosszuaszón 1899. évi Julius hó 14-ik napján.

Dózsa Sámuel,
kir. bírósági végrehajtó.